

К 7/М 45

120000869004

ЕСТИВАЛ

Т
ОНИ

РУСЕ 15 - 29 МАРТ 1986

ПОСВЕТЕН НА XIII КОНГРЕС НА
БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

$$K \frac{1986}{123}$$

K 75

XXVI МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“
РУСЕ — 1986

ПОСВЕТЕН НА XIII КОНГРЕС НА БКП

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000869004

**СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
НА
БЪЛГАРСКАТА
ТЕЛЕВИЗИЯ И РАДИО**

Диригент — н. а. **ВАСИЛ СТЕФАНОВ**

19 март — сряда Начало — 19,30 ч.

Зала — Дом на културата

448144

П. СТАЙНОВ —

СИМФОНИЧНО СКЕРЦО

ШОСТАКОВИЧ —

КОНЦЕРТ ЗА ВИОЛОНЧЕЛО
И ОРКЕСТЪР

Allegretto

Moderato

Allegretto

Allegro con moto

Солист —

з. а. ВЕНЦЕСЛАВ НИКОЛОВ

ШЧЕДРИН —

РОМАНТИЧНА МУЗИКА
„АННА КАРЕНИНА“

Лошо предзнаменование

Любовта на Анна

Лъжата на Анна

Бунтът на Анна

Сънищата на Анна

Гибелта на Анна

С участието на актрисата от ДТ „Сава
Огнянов“ МИЛАНКА ПЕТРОВА

Оркестровата музика на **ПЕТКО СТАЙНОВ** напомня монументална фрескова живопис. Тя въздейства повече със своята скулптурна завършеност и епическа мощ. Мелодиите се разгръщат в широки линии, драмата и конфликтът са чужди на неговата естетика. Оркестровите съчинения на Стайнов водят изцяло в света на българското народно творчество и битова традиция, възраждат духа на древнославянския епос. Особено изразителни в това отношение са симфоничните поеми „Легенда“, „Тракия“, симфоничната сюита „Приказка“ и последното от поредицата оркестрови съчинения на Петко Стайнов до 1944 година **„СИМФОНИЧНО СКЕРЦО“**.

Тази композиция доразвива идеята на майстора, идеща от лиричния свят на сюитата „Приказка“. Но тук мащабите теглят по-скоро към митологичното, отколкото към конкретно-битовото. Макар че — каквито и очертания да приема приказното у Стайнов, неговата интонационна основа е толкова ярка, толкова българска и реално осезаема, че тя непременно се възприема като характерна картина. Така например, „Симфоничното скерцо“ въвежда съвсем непринудено в пъстрия и колоритен свят на народните приказки (първи и трети дял на композицията), в средата се появява и епизод в светъл, пасторален тон. „Скерцото“ принадлежи към майсторските съчинения на Петко Стайнов, въплътил до край идеята за едно ярко и демократично изкуство.

КОНЦЕРТЪТ ЗА ВИОЛОНЧЕЛО И ОРКЕСТЪР от **ДМИТРИЙ ШОСТАКОВИЧ** се появява непосредствено след неговата Единадесета симфония. Изпълнен е за първи път от М. Ростропович и Ленинградската филхармония през 1959 година, под диригентството на Евгений Мравински. Стилът и мащабите на концерта напомнят Десетата симфония на Шостакович (симфония за мира и войната) и прочутия Концерт за цигулка, създаден десетина години по-рано.

Това е рядък по рода си опус на композитора-симфоник, който по замисъл и формат се родее с неговите внушителни симфонични платна — композиция, мислена изцяло в широките мащаби на симфоничната драматургия. Особена е тук и ролята на солиращия инструмент, в чиято партия широкото взаимодействие между речитативното и песенно начало сякаш надраства обичайните рамки, за да се влее мощно и ярко в движението на оркестъра.

Днес Първият виолончелов концерт на Шостакович е едно от най-дълбоките и значителни произведения в концертната музика на XX век.

Към това ще прибавим, че Първата част е епична картина, започваща като монолог на солиращото виолончело с онзи кратък и типичен за Шостакович начален мотив, от който израства и финалното Алегро на концерта.

Втората част контрастира с одухотворената поетическа лирика на музикалната реч — благородна, класически извисена, тя неусетно прелива в свободния, великолепно развит монолог на виолончелото. Това е широко разгърната каденца, обособена в самостоятелна част — преход към енергичното финално Алегро на Концерта.

През юни 1972 година на сцената на Болошой театър в Москва е премиерата на третия балет на **РОДИОН ШЧЕДРИН** (1932) — „АННА КАРЕНИНА“, либрето Б. Лвова-Анохина, по мотиви от едноименния роман на Л. Н. Толстой; постановчик и изпълнител на централната партия — Мая Плисецкая. Същата година Щедрин създава сюита от музиката на балета под названието „РОМАНТИЧНА МУЗИКА „АННА КАРЕНИНА“.

Балетът се родее по особен начин с прочутата „Кармен-сюита“, най-вече по отношение на някои музикални решения. Ако в „Кармен“ звучат мелодиите на Бизе, в „Анна Каренина“ интонационната атмосфера ни отвежда към музиката на Чайковски. В същото време, ако в първия случай музиката на френския композитор е основният материал в партитурата на Щедрин, то във втория мелодиите на Чайковски служат за музикален символ на епохата.

Впрочем, ето как сам авторът обяснява тази особеност на партитурата: „... романът на Толстой е наситен с аромата и пулса на епохата и вън от нейната стилистика той ще бъде лишен от достоверност, колорит и дълбочина. Избирайки музикалното решение, аз се насочих към партитурите на композитора, чието творчество седи най-близко до Толстой, равен по талант и значение за нашата национална култура. Имах пред вид П. И. Чайковски. . . Така пристъпих към идеята да използвам в музиката на балета някои тематични и формообразуващи

елементи от онези инструментални съчинения на Чайковски, които съвпадат по време с работата на Толстой над романа „Анна Каренина“. Не е възможно да не съществува някаква общност между двамата велики руски художници — при цялото различие на техния темперамент. . . Но използвайки някои елементи от музиката на композитора, в никакъв случай не съм търсил стилизация или компилативност. . . Старал съм се да съчета външните белези на времето със съвременните възгледи и отношение към романа. . .“

А ето и една странична оценка — тя принадлежи на Геннадий Рождественски: „Щедрин се обръща към Чайковски. . . Тук е в сила дълбокото вътрешно взаимодействие, в случая, между Чайковски и Толстой. Обединява ги острият усет към трагичното. И при двамата има колосални жизнени драми, и двамата създават силни трагедийни платна. Щедрин с феноменална чистота на стила и майсторството „изтегля“ на повърхността най-силните страни от дарованието на Чайковски — неговата темброва драматургия. Така характерните за Чайковски „ниски“ дървени духови инструменти (да си спомним фагота от Шеста симфония, кларинетите в нисък регистър от „Дама пика“) са проектирани от Щедрин през увеличително стъкло. . . Щедрин е решил блестящо сложна-

та задача да интерпретира романа на Толстой на балетната сцена. . . . Неговата нова работа може да се осмисли с думите на Толстой — „Музиката е стенограма на чувствата“.

„Анна Каренина“ е монобалет. В центъра на неговото либрето седи психологическата драма на главната героиня. И мащабите на тази творба са значими именно заради това, че тя не чертае сюжетната линия на романа, а открива чрез него вечните и съдбоносни проблеми на човешкото интимно битие. В това отношение „Анна Каренина“ е типично за изкуството от втората половина на XX столетие произведение. От своя страна, извлечението на оркестровата сюита съгъстява музикалното действие, насища партитурата с най-характерните акценти на музикалната драма. Щедрин, независимо от установената традиция, умишлено не използва в сюитата удобните и ефектни за концертно изпълнение танцови номера от музиката на балета — избира само тези сцени и епизоди, които подсилват трагедийния, съдбовен патос в музиката. Така сюитата става далеч по-драматична и психологически наситена, отколкото самия балет. А това вече я извежда извън обичайните рамки на жанра. Не случайно композиторът твърде настойчиво избягва конкретното жанрово определение „сюита“ и поставя наслов, който по своето съдържание е много по-близо до поемата, отколкото до оркестровата сюита — „Романтична музика“.

Любопитно е да се отбележи, че във финалния епизод на композицията — „Гибелта на

Анна“; когато трагедийният патос достига сякаш своя емоционален предел, за да подсили драмата, Щедрин прибегва до словото (женски глас) с един разтърсващ по сила монолог на Анна — цитат от романа на Толстой.

„Тези улици въобще не ги познавам. Планини някакви, и все къщи, къщи. . .

И в къщите, все хора, хора. Колко много, няма край, и всички ненавиждат един другияго. . .

. . . За какво тези църкви, този камбанен звън? Всичко е измама, всичко е лъжа, всичко е неправда. Къде съм? Какво правя? За какво? Господи, прости ми. . .“

Програмата подготви ИВА ИЛИЕВА

